

28786

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 3422
Konu : Ankara Milletvekili
Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
08 Ekim 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.07.2013 tarihli ve 43452547-120.00-136139 sayılı yazı.

Ankara Milletvekili Prof. Dr. Özcan YENİÇERİ'nin Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/28786 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAŞRAKTAR
Bakan

EK:
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF. DR. ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
TBMM 7/28786 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AIT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

1972 Stockholm Konferansı sonrasında Birleşmiş Milletler (BM) bünyesinde doğrudan çevre işleri ile ilgili ve uluslararası çevre yönetiminden sorumlu kurum olarak, BM Çevre Programı (UNEP) kurulmuştur. Buradan hareketle;

1- 2002 - 2013 yılları arasında çevrenin korunma ve geliştirilmesinde, çevre sorunlarını belirleme ve çözüm oluşturma konusunda BM Çevre Programı (UNEP) ile yürütülen çalışma ve projeler hangileridir? Bunlardan elde edilen sonuçlar nelerdir?

2- 2002 - 2013 yılları arasında çevrenin korunma ve geliştirilmesinde, çevre sorunlarını belirleme ve çözüm oluşturma konusunda BM Kalkınma Programı (UNDP) ile yürütülen çalışma ve projeler hangileridir? Bunlardan elde edilen sonuçlar nelerdir?

CEVAPLAR:

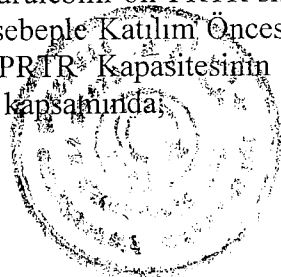
1- BM Çevre Programı-Akdeniz Eylem Planı (UNEP-MAP) desteği ile 2006-2007 yılları arasında Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (PRTR) konusunda bir pilot proje yürütülmüştür. Bu pilot proje kapsamında İzmir ilindeki bir sanayi tesisi raporlama konusunda eğitilmiş ve bir sene boyunca 10 kirleticiyi aylık olarak raporlamıştır.

Bu pilot projenin devamı olarak “Akdeniz’e Kıyısı Olan 10 İle Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Uygulanması Projesi” UNEP-MAP işbirliği ile Ağustos 2011’de başlamıştır. Akdeniz’e kıyısı olan 10 İl Müdürlüğünden ve 10 farklı sektörden 20 gönüllü sanayi tesisinin temsilcilerinin katılımlarıyla, PRTR ve raporlama sistemi konularında eğitimler düzenlenmiştir.

Proje sonucunda 19 farklı kirletici için, 10 farklı sektörden 20 sanayi tesisi 1 sene içerisinde 3 farklı raporlama yapmış olup, bir raporlama döneminde 81 veri, toplamda 243 veriye ulaşılmıştır.

Projede elde edilen tecrübelerle dayanarak Türkiye’de sürdürülebilir ve yeterli bir PRTR sisteminin oluşturulmasını önleyen temel problemin PRTR konusunda yasal mevzuatın bulunmaması olduğu görülmüştür. Bu nedenle, tesislerin herhangi bir PRTR sisteminde yer almak veya raporlamayı sürdürmek konularında bir eğilimi bulunmamaktadır. Bu kapsamda güçlü mevzuat, idari kapasite ve altyapıya sahip bir PRTR sisteminin oluşturulması, sistemin sürdürülebilirliği için hayati önem taşımaktadır.

Türkiye’de sürdürülebilir bir PRTR sisteminin kurulması Bakanlığımızın görevleri arasında yer almaktadır. Bu sebeple Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı 1. Bileşeni 2013 Yılı Programına “Türkiye’de E-PRTR Kapasitesinin Geliştirilmesi” isimli bir proje önerilmiş ve kabul edilmiştir. Proje kapsamında,

- Ulusal E-PRTR sisteminin kurulması
- Taslak mevzuatın oluşturulması
- Raporlama sisteminin oluşturulması
- Elektronik ulusal envanterin oluşturulması
- Yetkili otorite ve öncelikli grupların idari ve teknik kapasitesinin artırılması
- Öncelikli gruplar ve karar vericilerin farkındalığının artırılması çalışmaları gerçekleştirilecektir.

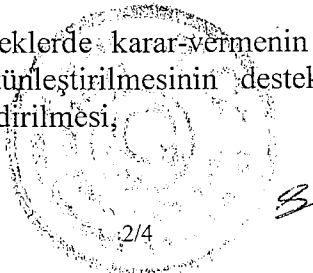
Ülkemiz, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından hazırlanan “Kalıcı Organik Kirleticilere (KOK) İlişkin Stockholm Sözleşmesine taraf olmuş olup, Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) eşgüdümünde hazırlanan “Bazı Tehlikeli Kimyasallar ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesi’ne taraf olmak için gerekli çalışmalar devam etmektedir. Bu sözleşmelerin amacı; insan sağlığı ve çevre için oldukça tehlikeli ve toksik olan bazı kimyasalların olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ve çevreyle uyumlu yönetimini sağlayarak risklerini en aza indirmektir. Bu kapsamda;

- 2004-2007 yılları arasında Küresel Çevre Fonundan (GEF) sağlanan destekle “Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stockholm Sözleşmesinin Uygulanması Yönünde Öncelikli Faaliyetlerin Tespiti Projesi” Birleşmiş Milletler Sanayi ve Kalkınma Organizasyonu (UNIDO) ile birlikte yürütülmüş, proje sonunda ülkemizin bu kimyasalların yönetimine ilişkin eylem ve stratejilerini içeren Ulusal Uygulama Planı (UUP) hazırlanmıştır.
- 2012 yılında sözleşmeye yeni eklenen kimyasallar doğrultusunda Ulusal Uygulama Planı revize etmek için yine GEF’ den sağlanan destekle UUP Güncelleme Projesi başlatılmış olup, halen devam etmektedir.

Montreal Protokolü altında oluşturulan bölgesel ağlar ile ülkeler arası işbirliği faaliyetlerinin yaygınlaştırılması ve uygulamalarda etkinliğin artırılması amaçlanmıştır. Türkiye, 2003 yılında kurulan ve UNEP’ in koordinatörlüğünü yaptığı Avrupa ve Orta Asya Ağının (Regional Ozone Network for Europe & Central Asia - ECA Network) üyesi olup, ağın faaliyetlerine aktif katılım sağlamaktadır. Ülkemiz ile “Avrupa ve Orta Asya (ECA) Ozon Ağında yer alan ülkelerin gümrük işlemlerini yürüten kuruluşlar, Ozon Tabakasını İncelten Maddelerin (OTİM) konusunda çalışan kuruluşları arasında bölgesel işbirliğini artırılması sağlanmakta olup, katılımcı ülkeler ile Montreal Protokolü kapsamında kontrol edilen OTİM ticaret kurallarının uygulanması sağlanmaktadır.

Ayrıca;

- İklim değişikliğine uyum konusunun ülke kalkınma planlaması ile politika üretimine entegre edilmesi,
- İklim değişikliğine uyum ile ilgili planlama ve politika geliştirilmesi,
- Erken uyarı sistemleri ve risk azaltımı,
- Alt-bölgesel, ulusal ve alt-ulusal ölçeklerde acil müdahale ve kriz yönetimi,
- Kıyı alanları ve deniz ekosistemlerindeki mal ve hizmetleri etkileyecek planlama, yönetim ve karar-verme süreçleri,
- Küresel, bölgesel ve ulusal ölçeklerde karar-vermenin kolaylaştırılması için çevresel, ekonomik ve sosyal bilginin bütünleştirilmesinin desteklenmesi adına, araştırmacı ve politikacılar arası işbirliğinin güçlendirilmesi,

- Farklı bölgelerdeki deneysel bilginin tanımlanması yoluyla çevresel trendler üzerine senaryo ve modellerin geliştirilmesi konularında Bakanlığımızca yapılan çalışmalar kapsamında gerektiğinde UNEP tarafından hazırlanan ilgili metinlere görüş verilmekte olup, UNEP tarafından bu alanlarda yapılan çalışmalar ve yayınlar takip edilmektedir.

2- Bakanlığımız ve UNDP işbirliği ile yürütülen proje ve çalışmalara ilişkin bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) ve Birleşmiş Milletler Sanayi ve Kalkınma Organizasyonu (UNIDO) ile işbirliği içerisinde 2013 yılında Kalıcı Organik Kirleticilere (KOK) İlişkin Stöckholm Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerimizi yerine getirmek amacıyla Kalıcı Organik Kirleticiler Kalıntılarının Ortadan Kaldırılması ve Salınımalarının Azaltılması Projesi başlatılmıştır.

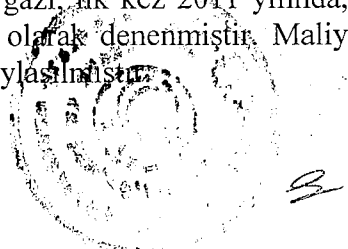
- İklim Değişikliği Yönetimi Çerçevesinde Kapasite Geliştirme Projesi (2009-2010) ile de Türkiye'nin uluslararası iklim değişikliği müzakerelerine etkin katılımının sağlanması Türkiye'de ihtiyaç duyulan Gönüllü Karbon Pazarı yapılarının kurulması, 2012 sonrası ilgili tüm paydaşların iklim rejimi, müzakereler ve karbon piyasalarına yönelik kapasitelerinin artırılması amaçlanmış olup, proje Aralık 2010'da tamamlanmıştır.

- İklim Değişikliği Eylem Planının Geliştirilmesi Projesi (2009-2011) kapsamında Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulamaya konmasını temin etmek amacıyla sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliği uyum konusunda ilgili sektörler için 2010- 2020 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı (İDEP) hazırlanmıştır. İDEP, 2 Mayıs 2011 tarihinde yapılan İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunda başta ilgili bakanlıklar ve devlet kurumları olmak üzere diğer paydaşların, sorumlulukları ve ilgi alanları çerçevesinde tüm paydaşların teknik desteği ile kabul edilmiştir. İDEP kapsamında; yaklaşık 25 çalıştay düzenlenmiş, bu çalıştaylarda 180 farklı kurum/kuruluştan yaklaşık 500 uzman ve karar verici katkı vermiştir. Paydaşlar arasında, kamu kurumları, özel sektör, sivil toplum kuruluşları, akademisyenler ve uluslararası örgütler bulunmaktadır.

- Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi Ortak Programı (2008-2011) ile iklim değişikliğine uyumun, Türkiye'nin ulusal planlarına ve Türkiye'deki BM programlama çerçevesine entegrasyonu, iklim değişikliği risklerinin yönetimi için kurumsal kapasitenin geliştirilmesi Seyhan Nehri Havzasında toplum esaslı uyum kapasitesinin artırılması amaçlanmıştır.

- II. Ulusal Bildirimin Hazırlanması Projesi (2010-2012) kapsamında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamındaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi ve teknik ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amaçlanarak 11. Ulusal Bildirim hazırlanmıştır.

- Köpük Sektörüne Yönelik Pilot Proje (1. faz) (2010-2012) ile HFO-1234ze gazının XPS (Polistren) köpük üretiminde kullanımının pilot uygulama ile denenmesi ve olumlu sonuç alınması durumunda diğer sektör temsilcilerine tanıtımının yapılması amaçlanmıştır. Proje kapsamında hem Ozon Tabakası Delme Potansiyeli (ODP) hem de küresel ısınma potansiyeli '0' olan ve XPS köpük sektöründe kullanılan HFO-1234ze gazı, ilk kez 2011 yılında, ikinci kez 2012 yılında Bursa'daki B- PLAS fabrikasında ticari olarak denenmiştir. Maliyet etki analizleri çerçevesinde değerlendirilen sonuçlar sektör ile paylaşılmıştır.

- BM Kalkınma Programı (UNDP) işbirliğinde ve Bakanlığımızın da paydaş olarak yer aldığı Küresel Çevre Fonu (GEF) tarafından desteklenen ve Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü (YEGM) tarafından Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) işbirliği ile yürütülen “Binalarda Enerji Verimliliğinin Artırılması Projesi” devam etmektedir. Projeye 2011 yılında başlanılmış olup, 2015 yılında bitmesi planlanmaktadır. Bu proje ile, Türkiye’de binalarda enerji verimliliğinin artırılması ve buna bağlı sera gazı salınımlarının azaltılması için yasal ve kurumsal yapıların güçlendirilmesi, mevzuat uygulamalarının hızlandırılması, mevzuat ve politikaların AB uygulamalarına paralel olarak sürekli geliştirilmesi ve örnek uygulamalarla kamuoyunda enerji performansı açısından bütüncül tasarım yaklaşımının tanıtılması ve bu konularda bilgi ve bilinç düzeyinin iyileştirilmesi amaçlanmaktadır. Binalarda enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji uygulamalarının artması ile “sürdürülebilir kalkınma” yolunda da önemli gelişmelerin kaydedilmesi de hedeflenmektedir. Proje halen devam ettiği için sonuç raporları bulunmamaktadır.

- Birleşmiş Milletler Kalkınma Örgütü (UNDP) ve Dünya Bankası ile UNDP’nin ortaklığındaki Global Çevre Kolaylığı (GEF) Sekreteryası ile “Türkiye’nin Deniz ve Kıyı Alanları Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi” nde Türkiye’de korunan alanların kendini ne şekilde finanse edeceği bilgi ve deneyimi kazanılmış, bu kapsamda yeni kıyı ve deniz korunan alanları, Bakanlığımızın teknik çalışmalarından sonra Bakanlar Kurulunca ilan edilmiş, Foça Özel Çevre Koruma Bölgesi ve Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinin ülke ekonomisine birer korunan alan olarak katkıları hesaplanmıştır.

